

Santa Maria de les Garrigues

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona central del municipi, a l'àrea denominada les Garrigues o Vilosiu.

Coordenades:

Latitud: 42.13314
Longitud: 1.8322
UTM Est (X): 403487
UTM Nord (Y): 4665219

Classificació

Número de fitxa 08268 - 11
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL, núm. 979-I, de 13/04/2005
Número inventari si. IPA 30684
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 0024001DG06E0001IQ
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 11/02/2016 - 01:00

Descripció

La masia, que s'aixeca en un indret afeixat, està formada per un conjunt d'edificacions que majorment s'annexen les unes amb les altres. El conjunt ha estat recentment restaurat, respectant la morfologia i els trets arquitectònics tradicionals. L'edificació principal, de grans dimensions, presenta una planta de tall rectangular que s'aixeca sobre PB+2. La coberta, de teula àrab, cau a dos vessants amb un carenat, orientat est-oest, perpendicular a la façana principal (sud). Es tracta d'un edifici construït en base a murs de pedres mínimament escairades i rejuntades amb morter. Els paraments es mostren a pedra vista. Destaquen les abundants obertures, col·locades principalment i de manera endreçada a les façanes de migdia i de tramuntana. Al parament principal es troba la porta d'accés, ben centrada, amb brancals i llinda de grans carreus de pedra treballada. En aquesta i a la primera planta un seguit de finestres, de tall rectangular, alternen llindes de maó massís amb brancals i ampits de pedra. Sotacobert, tres grans finestral de tall rectangular disposades en sentit horitzontal, que tanquen per mitjà de fusteries, clouen el mur de tancament. Aquesta mateixa disposició es repeteix, amb alguna mínima variació, a la façana de tramuntana. Altres finestres de tipus allargassat o d'arc de mig punt clouen el conjunt d'obertures als laterals. Annexa a l'oest de l'edifici es troba el que havia estat l'era, amb un conjunt de pallers que preserven la seva forma i funció. Units, presenten una planta en forma de ela i s'articulen per mitjà d'un pati central. En total es tracta de tres volums. El primer, annex a la façana oest de l'habitatge, de planta rectangular i de PB+1, es disposa en sentit est-oest i cobreix a un vessant en direcció sud. A la seva paret posterior, nord, hi destaca un porxo que sobresurt del parament just al centre d'aquest, i que es transforma en una zona d'accés. El segon dels volums es disposa de manera transversal (nord-sud), s'aixeca sobre PB+1 i cobreix a dos vessants, tot i que el carenat no coincideix en alçada, essent el vessant oest més elevat que l'est. El tercer volum és un edifici independent dels altres dos, però que es disposa de manera consecutiva a aquests. De planta quadrangular s'aixeca sobre PB+2 i cobreix a dos vessants amb un carenat, orientat nord-sud, perpendicular al pati. Totes tres estructures presenten grans zones obertes i comparteixen materials constructius amb l'edificació general: murs de pedra, cobertes de teula aràbiga, fusta. Uns metres al sud-est de l'habitatge un nou conjunt d'edificacions formen els corrals. Aquests comparteixen característiques constructives amb la resta d'edificis però les seves dimensions són més reduïdes.

Observacions:

El conjunt s'ubica al vell mig del terme municipal, entre la serra de Blancafort i els esquers de Santa Maria, entre mig dels torrents de l'Estany i el de Vilosiu.

L'accés a la masia es produeix per un tram de camí que es bifurca del camí de Casanova de les Garrigues; és a través de pistes forestals, que en el tram pròpiament d'accés a la masia és una d'accés particular.

Actualment consta protegit com a BCIL núm. 979-I, per Acord de Ple del Consell Comarcal del Berguedà, de 13/04/2005. Recentment s'ha proposat afegir la protecció addicional de Zona d'Expectativa Arqueològica (ZEA), per les possibles evidències d'estructures més antigues.

Història

Documentalment consta referenciada l'església de Santa Maria de les Garrigues o de Vilosiu, ja al segle IX, la qual era el centre religiós del petit nucli o agrupació de masos que es trobaven repartits per la vall. Del conjunt dels masos se n'ha localitzat diversos, dels qual dos van ser objecte d'intervenció arqueològica, permeten concloure que eren edificis del període bastits entre els segles IX i X i que van perdurar fins entorn els segle XIV, moment a partir del qual es van anar abandonant. Les informacions publicades presenten diverses possibilitats en quan a la ubicació de l'església de Santa Maria de les Garrigues, en alguns casos s'apunta que va ser ensorrada i aprofitada parcialment per construir-hi la casa actual de Santamaria de les Garrigues (PERARNAU, PIÑERO), també es creu que el seu emplaçament és a la zona però no al mateix lloc de la masia actual, sinó en una zona més propera a la Casanova de les Garrigues, en

un indret on es localitzen algunes restes de murs.

Sembla que l'actual masia podria tenir origen constructiu entorn al segle XVI, encara que no sabem si conserva restes d'aquell període. Si que es pot constatar que almenys a inicis del segle XVIII la masia estaria bastida i en plena activitat; en aquest sentit s'esmenta l'existència de la data de 1703 sembla que gravada en algun element arquitectònic (PERARNAU, PIÑERO), època en que potser es va realitzar una reforma important de la masia.

També al 1856, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), en l'apartat corresponent al poble de la Cercs hi ha la referència a Santamaria i en la qual hi consta Pedro Marginet.

Bibliografia

BOLÒS, J. (1984): Un mas pirinenc medieval: Vilosiu B (Cercs, Berguedà). Lleida: Universitat de Lleida, col. Espai/temps, núm. 26.

PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs. Fitxa RU. 3. Ajuntament de Cercs.

SERRA, Rosa. (et al.) (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga.

TORRES, C.A. (1905) . Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà. Barcelona.

